

KLOKA LISTAN 2016

Expertrådet för Luftvägs- och allergisjukdomar

Eva Wikström Jonsson (Överläkare, Docent)

Klinisk Farmakologi & Lung Allergikliniken, Karolinska Universitetssjukhuset

Medlem i Stockholms Läns Läkemedelskommittés expertråd

för luftvägs- och allergisjukdomar

Anafylaxi och svår allergisk reaktion Akuta allergiska reaktioner

I första hand

adrenalin

*Emerade injektionspenna
30 månaders hållbarhet*

I andra hand

adrenalin

EpiPen injektionspenna

*EpiPen jr injektionspenna
18 månaders hållbarhet*

Nya riktlinjer för astma- och KOL-behandling

Läkemedelsverket maj 2015

Läkemedelsverket oktober 2015

Socialstyrelsen november 2015

Stockholms läns landsting

Läkemedelsrelaterad behandling vid astma

Läkemedelsadministrering av bronkdilaterare vid akut exacerbation

Hälso- och sjukvården bör

- erbjuda bronkdilaterande läkemedelsadministrering med spray och spacer vid akut exacerbation till barn och vuxna med astma (*prioritet 2*).

Hälso- och sjukvården kan

- erbjuda bronkdilaterande läkemedelsadministrering med nebulisator vid akut exacerbation till barn och vuxna med astma (*prioritet 5*).

Spacer

Spacer skrivs som hjälpmedel vid spraybehandling. (Kostnadsfritt för patienten)

Instruktion för inhalation i spacer finns på www.viss.nu under barnastma

L'espace

OptiChamber Diamond

Vortex

kan användas till alla spray-inhalatorer på Kloka Listan.

Informationsdokument på janusinfo.se

<http://www.janusinfo.se/Behandling/Expertradsutlatanden/Luftvags--och-allergisjukdomar/Val-av-spacer-vid-forskrivning-av-sprayinhalator/>

Akutbehandling/korttidsbehandling av astma för vuxna och barn

LUFTRÖRSVIDGANDE

Spray med spacer har lika god effekt som nebulisator, är enkel att använda och prisvärd.

I första hand

salbutamol
ipratropium

Airomir spray (med spacer)
Atrovent spray (med spacer)

I andra hand

salbutamol

Salbutamol ..., Airomir, Ventoline
lösning för nebulisator

ipratropium

Ipratropiumbromid ..., Atrovent,
Ipraxa
lösning för nebulisator

Läkemedelsrelaterad behandling vid astma

Läkemedelsbehandling av astma hos gravida

Hälso- och sjukvården bör

- erbjuda gravida med astma fortsatt optimal läkemedelsbehandling under graviditeten (*prioritet 1*).

KOL

Klokt råd
2016

Karakterisera och behandla KOL efter
symtom, FEV1 och exacerbationsfrekvens.

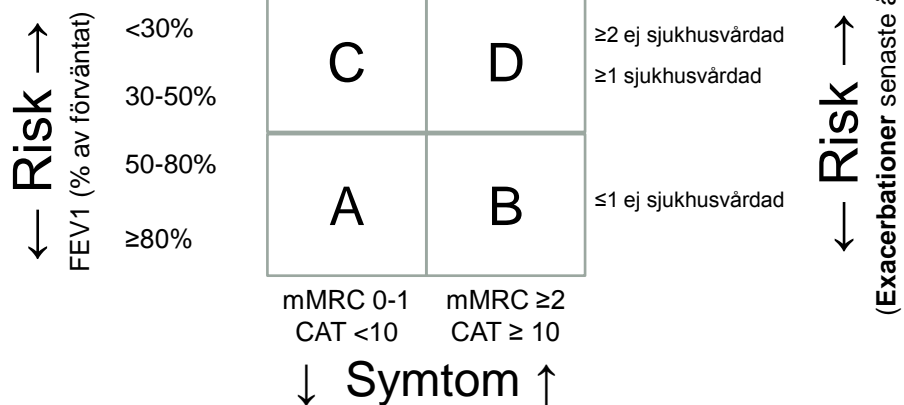
Farmakologisk KOL-behandling

Behandlingsvalet styrs av

- symtom
- risk, som i sin tur beror av
 - anamnes på exacerbationer senaste året
 - graden av lungfunktionsnedsättning

Klassificering enligt GOLD

Kloka Listans förstahandsrekommendation enligt GOLD-klassificering

← Risk →
FEV1 (% av förväntat)

<30%

30-50%

50-80%

≥80%

C LAMA	D LAMA
kortverkande luftrörsvidgare v.b. A	LAMA B

≥2 ej sjukhusvårdad

≥1 sjukhusvårdad

≤1 ej sjukhusvårdad

← Risk →
(Exacerbationer senaste året)

mMRC 0-1

mMRC ≥2

CAT <10

CAT ≥ 10

↓ Symtom ↑

KOL – GOLD A

GOLD A – lindriga eller sporadiska symtom och FEV1 ≥ 50%

Luftrörsvidgande, vidbehovsmedicinering

KORTVERKANDE BETA-2-STIMULERARE

salbutamol

Buventol Easyhaler

KORTVERKANDE ANTIKOLINERGIKUM

ipratropium

Atrovent

Bör inte användas tillsammans med långverkande antikolinergikum.

KOL – GOLD B och C utan frekventa exacerbationer

GOLD B – betydande symptom och FEV1 $\geq 50\%$

GOLD C – lindriga eller sporadiska symptom och FEV1 $< 50\%$

Luftrörsvidgande, underhållsbehandling

I första hand

LÅNGVERKANDE ANTIKOLINERGIKUM (LAMA)

tiotropium

Spiriva *HandiHaler*

Nytt → glykopyrron

Seebri Breezhaler

Långverkande antikolinergika (LAMA)

preparat	dosering	NNT exacerb 1 år
Tiotropium (Spiriva)	X1	15-16
Umeklidinium (Incruse)	X1	saknas
Glykopyrronium (Seebri)	X1	13-15
Eklira Genuair	X2	77*

NNT vs placebo enligt LVs genomgång
Samtliga har dokumenterad effekt på symptom och livskvalitet

* Endast slutenvårdskrävande exacerbation

KOL – GOLD B och C utan frekventa exacerbationer *forts*

I andra hand

LÅNGVERKANDE BETA-2-STIMULERARE (LABA)

Nytt → *indakaterol* Onbrez Breezhaler

salmeterol Serevent Diskus

Utgår → ~~*formoterol*~~ Oxis Turbuhaler

Kombination av LAMA och LABA kan övervägas.

KOMBINATIONSPREPARAT LAMA och LABA

Nytt → *indakaterol* Ultibro Breezhaler*
+ *glykopyrron*

*Begränsad subvention; www.tlv.se

Långverkande beta-2-stimulerare (LABA)

läkemedel	dosering	symtom	QoL	NNT exac. 1 år
Formoterol (Oxis, Formatrix)	X 2	+	+	Saknas
Salmeterol (Serevent)	X 2	+	+	+
Indakaterol (Onbrez)	X 1	+	+	29
Olodaterol (Striverdi)	X 1	0	+	

Dokumenterade effekter enligt LV

Dubbel bronkdilatation

- Tillägg av indakaterol till glykopyrronium förbättrar dyspné, hälsorelaterad livskvalitet och förhindrar exacerbationer med NNT 25 enligt LV.

KOL – GOLD D utan frekventa exacerbationer

GOLD D – betydande symptom och FEV1 <50%

I första hand

LÅNGVERKANDE ANTIKOLINERGIKUM (LAMA)

tiotropium

Spiriva HandiHaler

Nytt → *glykopyrron*

Seebri Breezhaler

KOL – GOLD D utan frekventa exacerbationer *forts*

I andra hand

LÅNGVERKANDE BETA-2-STIMULERARE (LABA)

Nytt → *indakaterol* Onbrez Breezehaler

salmeterol Serevent Diskus

Utgår → ~~*formoterol*~~ ——— Oxis Turbuhaler

KOL – GOLD D utan frekventa exacerbationer *forts*

Kombination av LAMA och LABA kan övervägas.

KOMBINATIONSPREPARAT LAMA och LABA

Nytt → *indakaterol* Ultibro Breezhaler*
+ *glykopyrron*

eller

KOMBINATIONSPREPARAT LABA och STEROID

budesonid Bufomix Easyhaler
+ *formoterol*

Utgår → ~~*flutikason*~~ ——— Serotide Diskus forte
+ ~~*salmeterol*~~ ———

Kombination av LAMA, LABA och steroid kan övervägas

* Begränsad subvention; www.tlv.se

KOL – GOLD C och D med frekventa exacerbationer

Minst 2 exacerbationer behandlade i öppenvård eller minst 1 behandlad i slutenvård under det senaste året

LÅNGVERKANDE ANTIKOLINERGIKUM (LAMA)

tiotropium Spiriva HandiHaler

Nytt → *glykopyrron* Seebri Breezhaler

KOL – GOLD C och D med frekventa exacerbationer *forts*

LAMA och LABA kan kombineras vid övervägande symtomproblematik.

LABA + steroid *alternativt* LAMA + LABA + steroid kan kombineras vid betydande symtom och exacerbationsproblematik.

Specialiserad vård

KOL – GOLD C och D med frekventa exacerbationer *forts*

Vid kronisk bronkit, upprepade exacerbationer och FEV1 <50% av förväntat

tilllägg av

Nytt →

roflumilast

Daxas

KOL-behandling enligt KL 2016

Läkemedel	Förstahandsbehandling: rökstopp, vaccination, fysisk aktivitet, nutrition, bedöm och behandla kardiovaskulära riskfaktorer!				
	Ej exacerbationer				Exacerbationer
	Lindriga symtom CAT<10		Betydande symtom CAT>10		
	FEV1≥50 % pred	FEV1<50 % pred	FEV1≥50 % pred	FEV1<50 % pred	
SAMA (Atrovent)	Vid behov				
SABA (Buventol)	Vid behov				
LAMA (Spiriva/Seebri)		Första hand	Första hand	Första hand	Första hand
LABA (Onbrez/ Serevent)		Andra hand	Andra hand	Andra hand	
LABA+LAMA (Ultibro)		Andra hand	Andra hand	Andra hand	Andra hand
ICS + LABA (Bufomix)				Andra hand	Andra hand
ICS + LABA + LAMA (Bufomix + Spiriva/Seebri)				Kan övervägas	Andra hand
T. Daxas (roflumilast)					Om bronkitbild och FEV1 < 50 % pred